

တၢ်လၢနကြၢးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးအိၣ်ဟါယိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

တၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢလံာ်ကွဲးအံၤအပူၤဖဲ**6/7/2013**န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလီၤမံၤလၢကပူၤဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပုၤလံာ်ယံးယၢ်အဂၤတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီကပိာ်ထွဲထီၣ်အခံၤ,ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဟံးမူၤဒါလၢနၤဒီးပုၤဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဆဲးလီၤမံၤပုၤဒီးတၢ်ပလီၤသးဒီးတၢ်အကါဒိၣ်လၢနကြၢးဒီးန့ၣ်လီၤ.နသးဒုးဒီးမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဖဲလီၤလံာ်ဒီး,နယုထံၣ်ပီၤရီၤတချုးလၢနဆဲးလီၤဒီးဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

လံာ်ဒီးလဲၣ်တကလုာ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ပုၤတၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တလါဂီၢ်တလါဂီၢ်?

အါတက့ၢ်ပုၤတၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တလါဂီၢ်တလါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲပုၤတၢ်ဂီၤမူၢ်ဂ့ၢ်,ကါမ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢကဟ့ၣ်အပူၤတလါဂီၢ်,နကဘၣ်ဖဲလီၤလံာ်တနီၤတချုးလၢနက့ၢ်စီၢ်အိၣ်ဆူန့ၣ်ဟံၣ်ကသ့န့ၣ်လီၤ.လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကမ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလံာ်ယံးယၢ်,တၢ်ဆါတၢ်ပုၤလံာ်,စုတၢ်အုၣ်ခိၣ်သးလံာ်,ဒီးအၢၣ်လီၤသးလံာ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်တဖၣ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကထံၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢလံာ်တဘျီယီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါတၢ်ပုၤလံာ်ယံးယၢ်ဟံးယုာ်ဒီးမနုၤလဲၣ်?

ဖဲအိၣ်ဟါယိၣ်,တၢ်ဆါတၢ်ပုၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်တလါဂီၢ်ကဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအိၣ်လၢပူၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤဆါတၢ်ကစၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ပုၤပုၤတၢ်ဖိလံာ်ခိၣ်ဖဲအံၤဖဲတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအခါမ့ၢ်တဖၣ်ပုၤဆုၤလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အခါန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးလၢလံာ်ယံးယၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပုၤပုၤတၢ်ဖိလံာ်ဂၢၢ်ကျါလၢဒီးန့ၣ်ဘၣ်လံာ်ခိၣ်ဖဲလၢအဖဲလီၤဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဆါတၢ်ပုၤလံာ်(receipt)ဟံးယုာ်လၢတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢပုၤပုၤတၢ်ဖိလံာ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်အုၣ်သးလၢပုၤပုၤတၢ်ဖိဒီးန့ၣ်ဘၣ်လံာ်ယံးယၢ်ခိၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ.

လၢလံာ်ယံးယၢ်အပူၤကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အပူၤ,စုဟံးလီၤတနီၤ,တၢ်အုၣ်ကီၤသးအပူၤ,စုဟ့ၣ်လိၣ်အလဲ,ကဘၣ်ဟ့ၣ်အခါဖဲလဲၣ်ဒီးကဘၣ်ဟ့ၣ်ထဲလဲၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီးလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ,ပုၤဆါတၢ်ဖိယုစုလိၣ်အလဲသ့တနီၤန့ၣ်လီၤ.အါတက့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပုၤတလါဂီၢ်တလါဂီၢ်အိၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ယုတၢ်လဲအါထီၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤအလဲမ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပုၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်တြီအိၣ်ဝဲဘၣ်ယးဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လဲအကတီၢ်ဖဲလဲၣ်ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်ဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤမ့ၢ်အါန့ၣ်ဒီးလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ,တၢ်အိၣ်အလဲအါန့ၣ်အိၣ်ဝဲတနီၤဘၣ်လီၤ.နမ့ၢ်န့ၣ်လၢပုၤအိၣ်န့ၣ်အလဲအါန့ၣ်,ကမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢနကဆဲးကျိးဒီးပီၤရီၤန့ၣ်လီၤ.

စုအုၣ်ကီၤသးမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကန့ၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တၢ်အုၣ်ကီၤသး,တၢ်ဆါတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးပနီၢ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်ကီၤသးန့ၣ်လီၤ.ပုၤမ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒီးလဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်,လံာ်လဲၣ်ဒီးအံၤတဖၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်ပုၤဆါတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤအသးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အဖိခိၣ်တၢ်လၢနပုၤအိၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒီးစုလၢနယုလိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်ကီၤသးအံၤမၤလီၤတံာ်ဝဲလၢနကဟ့ၣ်နကမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အုၣ်ကီၤသးအံၤ,ပုၤဆါတၢ်ဖိပုၤဒုးလိၣ်စုဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အကါဒိၣ်,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟံးန့ၢ်က့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ပၤတဘျီတခိၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိန့ၣ်ဖဲနတဟ့ၣ်တၢ်အပူၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤသးကလိးစုယုလိၣ်န့ၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤလၢကလိးကမ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤလၢပုၤကွဲးလီၤလၢလံာ်ပူၤလၢကဟ့ၣ်စုဆူပုၤအဂၤတဂၤအအိၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ကူၣ်ပန့ၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအံၤဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤသးတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ်,ဘၣ်တၢ်ဆါလီၤအိၣ်ဆူစုကစၢ်လၢဟ့ၣ်ပုၤစုအအိၣ်,စုတၢ်မ့ၢ်တဖၣ်ပုၤနီၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအပူၤဝဲလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤသးဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤသးတၢ်ဘၣ်ဘျုးအံၤမၤန့ၢ်ဝဲတၢ်အလုာ်အပူၤဒ်သိးသိးဒီးပုၤလၢပုၤန့ၢ်လၢအခိၣ်ထံးလံာ်လံာ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မ့ၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်န့ၣ်လၢခံလၢနတဟ့ၣ်စုဒ်န့ၣ်အၢၣ်လီၤဘၣ်န့ၢ်,နတြီဆါလီၤနသးလၢလိတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢပုၤဆါတၢ်ကစၢ်တမၤလၢပုၤတၢ်ဒီးအတဲဝဲအသိးဘၣ်,မၤလံာ်အိၣ်တၢ်မ့ၢ်တဖၣ်မၤဟးဂီၢ်

FCRAကဟုတ်နာတိုင်းတတ်ယတ်တနီ၊ဘတ်ဆတ်ကအိတ်ဒီးတတ်တြီမတ်တတ်ဖိတ်ယံးတတ်တဖတ်နတ်လီ၊အတဟုတ်နာအခွဲးလၢနကဒီးနတ်ဘတ်နတ်ဒီးအခိတ်ပိတ်မုတ်မုတ်နကရတ်သဲဟံးဖိတ်ထိတ်နဂုနကဂျီလတ်လတ်တဖတ်ဖဲလၢနလဲအိတ်ကိးဒီးဒီးအလီခိတ်သုတ်ဘတ်နတ်လီ၊ဖဲနတိတ်ထိတ်မုတ်ကျီဝဲကွတ်အဒြးဒီးမုတ်မုတ်မုတ်ကျီဝဲကွတ်တတ်အုတ်ကီသးအခါတတိတ်နတ်နတ်နတ်လီ၊

စုတၢယုအိတ်အလဲမုတ်မုတ်နလဲ?

စုတၢမၢနတ်စုဟဲနတ်ဒိတ်ဒိတ်လၢတတ်ယုအိတ်စုအလဲနတ်လီ၊နမုတ်သုခး ATMတတ်ယုအိတ်နၢအလဲအါထိတ်၊လီဆိဒုတ်တတ်စုတၢးလၢတမုတ်နထိထိတ်ဘတ်တဖျၢနတ်လီ၊ပုဟုတ်လိတ်စုဖိလၢအတမုတ်စုတၢးတဖတ်စုကိးကအိတ်နၢအလဲအါထိတ်နမုတ်ဟုတ်နကမုတ်ခိဖျိနကွဲးခွဲးမုတ်မုတ်ဟုတ်နကမုတ်ခိဖျိအထၢနဲးခိဖျိနစုတပုလၢနစုတၢပုဟုတ်နတ်လီ၊အယိသတးသုအိတ်ပုဒီးတတ်ပလီသးလၢနစုတၢးပုစုကအိတ်ဒီးတက့၊တကးဒီးဘတ်၊စုကစၢကယုနၢစုအိတ်လိးခိဖျိလၢနဟုတ်တတ်အပုဖဲခဲနတ်လီ၊

ယကအိတ်ဒီးမုတ်မုတ်လၢအဂၢမနၢလဲ?

လၢတတ်ဆိတ်ပုဟုတ်ရတ်တတ်ကျဲအံလီတတ်သိတ်တတ်သိတ်ထိတ်မုတ်မုတ်လၢနလီ၊သုနမုတ်တဖဲလီနမံနိတ်တမံဒီးတသုညါနိတ်တမံဘတ်သနတ်ကွနတ်လီ၊အဒိ၊တတ်မၢသကိးတတ်တခါ၊ပုမၢသကိးတတ်တဂၢတတ်ပတ်တတ်ကမုတ်မုတ်လၢအလီသုခိဖျိပုမၢတတ်ဖိအဂၢတဂၢအတတ်မၢမုတ်မုတ်မၢလံးယံးယံးတတ်အၢတ်လီအိတ်လီ၊မတမုတ်တဒီးမၢတတ်ကမုတ်တတ်ပတ်ထိတ်လၢအလီသုခိဖျိမၢဝဲခဲဂၢလိတ်အမံအိတ်လၢတတ်ဆိတ်အပုနတ်လီ၊အဂၢစုကိး၊လၢတတ်အိတ်သးတနီနီ၊မိတ်ပတ်တဖတ်မုတ်မုတ်လၢဘတ်လၢအလီသုခိဖျိလၢအဖိတ်တဖတ်မၢဟးဂုတ်ဟးဂီတတ်မုတ်မုတ်တတ်ဟးဂီကဲထိတ်အသးခိဖျိလၢနိတ်ကါအယိနတ်လီ၊ပုတဂၢအဒြးဒီးတအိတ်နဆဲးလီမံလၢအဂီမုတ်မုတ်မုတ်အုတ်ကီနသးလၢနသကိးအဂီမုတ်မုတ်နတမုတ်တခါအဂီတတ်ကမုတ်မုတ်မုတ်အိတ်ထိတ်လီတီလၢနဖိခိတ်သုနတ်လီ၊မၢလီတတ်လၢတတ်ခဲလၢခဲဆုတၢပုလၢနစုတၢဒီးဘတ်မုတ်လၢမုတ်မုတ်တတ်ကမုတ်မုတ်အိတ်ထိတ်လၢတတ်ကမုတ်မုတ်အဖိခိတ်ဒီးကလီတီလၢနဖိခိတ်နမုတ်တဘတ်ဘျူးနိတ်တမံဘတ်သနတ်ကွနတ်လီ၊

တကးဒီးဘတ်၊ဖဲလံင်ငါဘတ်တတ်ဆဲလီမံလၢပုအါဂၢဒီး၊ဒ်အမုတ်ခိလုတ်ကွိဟံင်ဒွဲ၊ပုတဂၢစုစုအမုတ်အါအိတ်လၢကဘတ်ဟုတ်ဟံင်လဲခဲလၢဒီး၊တမုတ်ထဲလၢအကဘတ်ဟုတ်တနီ(မုတ်မုတ်လၢအအိတ်ယံလၢငါအပု)ဘတ်နတ်လီ၊

ပုကွိဖိယုလိတ်စု၊ပုကွိဖိဖဲလီမံမုတ်မုတ်မိတ်ဖဲလီမံ၊နဟုတ်နကမုတ်မုတ်တနတ်ဘတ်နတ်ပုဟုတ်ပုကွိကွိနၢနတဲလၢနစုတအိတ်လၢဘတ်တသုဘတ်မုတ်မုတ်လၢနဒုးနတ်လီတတ်လၢနဟုတ်နကမုတ်မုတ်လၢဘတ်သပုကတတ်လၢကကဲထိတ်တတ်ကိတ်ခိတ်ဒိတ်မုတ်မုတ်နတ်လီ၊နကတဲဟံဖျိထိတ်နတတ်ကိတ်ခဲဒ်သိးအံတညိဘတ်နတ်လီ၊စံညိကွိဘျိဒိတ်ကပုကွိနကမုတ်အဂီအဝဲထုးထိတ်ယံဝဲတတ်ဂုသၢထံင်(၁)ပုမုတ်မၢဆုတ်နၢလၢနကဘတ်ဟုတ်နကမုတ်နၢ၊နကအိတ်မုတ်ဟုတ်ပုလၢတနၢအဂီတနၢအဂီတသုဘတ်နတ်လီ၊(၂)တတ်ဂုအဂုအဂၢလၢအဟုတ်နၢနၢတတ်ကိတ်ခဲလၢနကဘတ်ဟုတ်နကမုတ်နတ်လီ၊(၃)နကမုတ်အိတ်အသိးနဟုတ်အဂုကတတ်နတ်လီ၊ပုယုလီကွိလဲဖိတ်တဖတ်အမုတ်အါအိတ်လၢကဘတ်ဟုတ်ပီရိအလဲဒီးပုဟဲဟံးကွၢတတ်ဖိတ်လံအလဲနတ်လီ၊

ခွဲးခိတ်တၢပုနဲးဘတ်-

- ဖးလံင်ခဲလၢခဲပုမၢနစဲအခါ၊ဟံယုတ်ဒီးလံလၢပုဖြထိတ်ဝဲ
- တဘတ်ခဲလံင်လၢလံင်ဝါကတိတ်တအိတ်နိတ်တမံဘတ်တဂု၊လံင်ကိးကျိဒီးကဘတ်ပုနတ်လီ၊
- ထိတ်တြီတတ်အပုခဲလၢ-တတ်ဖိတ်လံအပုဒီးဒြးဒီးအလဲဒီးနစုနတ်တက့၊
- တဘတ်သနၢထိတ်သးလၢပုဆိတ်တတ်ဖိတ်အတတ်ကတိတ်တဂု၊တတ်ကတိတ်ထးခိတ်တတ်အၢတ်လီအစိကမိတ်တအိတ်ဘတ်မုတ်မုတ်လၢလံးယံးယံးအပုဘတ်နတ်လီ၊
- တတ်လၢနမုတ်မုတ်ဟံဘတ်နတ်တဘတ်ခဲအိတ်တဂု၊သံကွတ်သံကွတ်တက့၊
- ဟံးတတ်ဆၢကတိတ်၊တဘတ်ကရိတ်တဂုနတ်တက့၊

နသးမုတ်ဒုဒီး၊ယုတတ်ဟုတ်ကူတ်လၢပီရိအအိတ်၊လၢအကမၢစၢနၢတၢပုလၢနစုသုအါဒိတ်နတ်ဒီးနစဲဝဲအလီခဲနတ်လီ၊

6/7/2013

© အိတ်ဟါယိတ်ပီရိစၢမိတ်ကရၢ၊လၢယု ၂၀၁၃

LawFacts Pamphlet Series
Ohio State Bar Association
PO Box 16562
Columbus, OH 43216-6562
(800) 282-6556 or (614) 487-2050
www.ohioabar.org

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအိၣ်လၢအိၣ်ဟံၣ်ယိၣ်ပီၣ်ရီၣ်ခိၣ်ထံးကရၢ

တၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ပိၣ်ထွဲအခံတခါလၢအမ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဂ့ၢ်လၢပုၤအါဂၤအတၢ်သ့ၣ်ညါအဂီၢ်အလံာ်ကွဲးဖိန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
အဂ့ၢ်အဂၤတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လၢပီၣ်ရီၣ်အဝဲၤဒၢးသ့.ခိၣ်ဖျိကွဲးလံာ်ဆူအိၣ်ဟံၣ်ယိၣ်ပီၣ်ရီၣ်စၢၤဖျိန့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဖျိလၢအိၣ်ဟံၣ်ယိၣ်လံာ်ပုၤယဲၤလီၤ
www.ohioabar.org သ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်အံၤအပူၤမ့ၢ်တၢ်အတၢ်ကွီၢ်လဲၣ်ဒီးတၢ်ကြးလၢတၢ်ကဒုးဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ
လၢအတၢ်ပာ်ယုာ်ဒီးပီၣ်ရီၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်အံၤဘၣ်တၢ်ကျိၤထံးအိၣ်လၢကိၤလၢဝါကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဝံသးစူၤပာ်သ့ၣ်ဟံးသး
လၢတၢ်ကျိၤထံးအံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အခိၣ်ပညိတတၢ်လီၢ်ယိၣ်ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအခိၣ်ပညိဒီးအဂီၢ်(ညါ)လၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်လၢကိၤလၢဝါကျိၣ်
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.မၤလီၤတၢ်အိၣ်လၢနကယုန့ၢ်ပီၣ်ရီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်လၢအသ့ၣ်ညါတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်ပၤတ
ခါဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

t IHft IHd Ij At Ik Bl EPtHAt PFx Bn AnlpBpBHt It PF t Ik SEj Ak Bb Fc RHSR
t Ix FHRI ixmbwey Bux HnFI B
K0x BziFPEt ImBt IKpnE dkt Is BT WSiBl ix Fhay fprpEKBT Ek rinF t IHft IHo
t Ij At Ik Bl il EPtE bFt IK FT & B ik B Bwak fS x BziFk Fxj Bxj BnFI B x BziF
PEt ImBt IKpnEnF t mBHk Bt Imj B bFT W/Hrt Imj B pBt j Bj BmA mAKpnE bFcRl f
x HR x Fhay fprSiPFk rinFb FnFI B x Fhay fprSiPFk rit hAt Ix Ek B mA mA
t mAx KiFSR l it Ik B FT & t II Bt B Bm j A t II it IpBm j Bxj Axk Bxj B FnFI B
wEHSR of HfpfHRI i t IK FT & B F H A H A x K p q d t U by f d d IHft IHx K p q o
x j B H e i t IH x B ik B Bwak f b FnFI B HSRt IHft IHd Ij At Ik Bl il EPtE
t mAt IKiFSR i HSRt Ix FHRI Bt Ex t Ih AK f x j B FnFI B l i HSRt Ih AK f x j B F
mBl Bt Ex B inc Alprot Ih AK f l ix HAq at IHft IHb ix b FT B t Ix FHRI d t Ipi
l tk w BnFI B

With the permission of Ohio State Bar Association, the translation of this Brochure was
completed by Asian Services In Action, Inc., which was financially assisted by the Ohio State
Bar Foundation. The views expressed herein do not necessarily represent those of the Ohio State
Bar Foundation.